

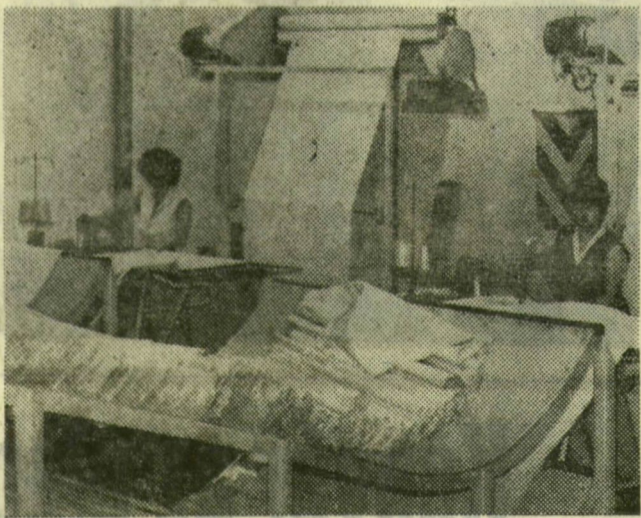
Átszervezték a stoppolót

Az újszegedi szövőgyárban gyártott szövetek utolsó munkafázisaként a tisztító-kivarró üzemrészbe kerülnek, ahol kijavítják az anyagban levő esetleges hibákat, hogy végül szép kivitelű kelme hagyassa el a gyárat. A javítást a félkender és a kender alapanyagú termékek esetében varrógéppel végzik, a pamut- és műszál anyagokat viszont kézzel varrják, háziasszonyi szóval: stoppolják.

Ezért is hívják évtizedek óta ezt az üzemrészt stoppolónak. Ha az itt dolgozó asszonyok hibát találnak a szöveten, ölükbé húzzák az anyagot és megstoppolják. Lényegesen nehezebb volt a helyzet — legalábbis az utóbbi hetekig — a varrógéppel javított hibák esetén, ilyenkor ugyanis le kellett venni a végeket az átnézésszalagról, elcipelni a varrógéphez, majd onnan vissza az asztalra. Ráadásul az átnézők és a varróknak kölcsönösen ki voltak szolgáltatva egymásnak és a szövet minőségének, arról nem is beszélve, hogy az anyagmozgatóktól is sok függött.

Az általános az volt, hogy a varróknak gyorsabban boldogult a hibákkal, mint ahogy az átnézők hibás szövetet tudtak adni a számukra. Az is gyakran előfordult, hogy az átnézők sem az anyaghordóktól nem kaptak új, sem a varróktól kijavított, további átnézésre váró kelmet, s ezért kénytelenek voltak akaratkönnyű kivétel nélkül a munkájukat félbeszakítani. Ez természetesen — miután teljesítményben dolgoztak — anyagilag kedvezőtlenül érintette őket.

Mindebből kitűnik: nem volt könnyű feladatuk a stoppolóknak, joggal kérték hát munkakörülményeik megjavítását. A tisztító-kivarró üzemrész gépesítése már régóta szerepelt a gyárvezetés terveiben, a végül lökést azonban a Kállai Éva szocialista brigád adta, amely újításként javasolta: a jövőben egy varróról két

A csúszdarendszer egy részlete

átnézőt szolgáljon ki, mert ezzel meggyorsul, folyamatosan válik a munka. Az üzemrészvezetési javaslat kidolgozása már a szakemberekre vár. A szövődei rekonstrukció — amelynek során modern szövőcsarnokkal gazdagodott a gyár — második ütemében tervet készítettek a tisztító-kivarró gépesítésére is.

A munka első fázisaként új helyiségre költöztették a gépi kivarrókat. A termet újjavították, korszerű világítással látták el, s nem utolsósorban frissen szerkesztett, újfajta asztalok mellé ültették a lányokat és asszonyokat.

Az üzemrészvezetés során kialakult új konstrukció szerint árutovábbító kocsin érkeznek a kelme az üzemrészbe, s ezután — anélkül, hogy emberi erő kellene hozzá — áthalad a tisztító-kivarró szalagsoron és ismét a szállítókovácsra jut. Így elkerülhető a korábban sok bosszúságot okozó piszkolás, hajdan ugyanis a szövet egyik asztaltól a másiktól szállítva, gyakran került a földre.

A tiszta árukezelést úgy oldották meg, hogy csúszdarendszert készítettek, ame-

lyen — az átnéző irányításával — görgősor továbbítja és egyúttal hajtogatja az árut. A csúszda emellett szükség esetén tárolni is képes a szövetet. Így ha véletlenül — egy-egy rossz széria révén — megzavarodik a varróknak dolga, nincs fennakadás, a csúszdán elfér a már átnézett áru. Újdonság még, hogy a korábbi kézzel történő rancigálás helyett a varróknál — húzóhengerek segítségével — egyetlen pedálynomással megkapja az anyagot, s ugyancsak egyetlen pedál lenyomása szükséges ahhoz, hogy a szövet — hajtogatás után — ismét az árutovábbító kocsihoz kerüljön.

A tisztító-kivarró üzem átszervezése a dolgozók jobb munkakörülményeinek megteremtése mellett munkaerő-megtakarítást is eredményezett: három ember munkáját vált feleslegessé. A korszerűsítés 310 ezer forintjába került a gyárnak, ebből 70 ezer forintot a gépek elkészítésére, 90 ezret pedig a világítás szerelésére fordítottak, ezenkívül 150 ezer forint értékű fenntartási munkát végeztek el az üzemrész területén.

R. E.

A város és a gyerekek

Ki-ki örökdió a saját gyermeke épségén, de vajon mit tesz a város, hogy a parkokban, a játszótéren minél kevesebb gyereksírás zavarja meg a játék örömeit? Hogy nyugodtan engedhessék ki a szülők a négy fal rabságából a levegőre, mozgásra vágyó emberkéket?

A város gyermekszerepe ma már szembevetendő. Annyi játszótér, ötletes mászóka, hinta, homokozó csalogatja a kicsiket, amennyi talán az elmúlt harminc évben összesen nem volt itt. Tarjánban alighogy felépül egy lakóház, máris ott tarkállik a közelében a sokféle, szorgos kezek festette-szerelte játék. Mégis érdemes lenne olykor terepszemlélet tartani a gyermekét féltő szülő, vagy éppen a szomorú klinikai tapasztalatok miatt aggodalmaskodó orvos szemével is. Vajon valamennyi játszótér valóban a gyermekek egészséges fejlődését szolgálja-e?

Rajonganak a gyerekek a csúszdákért, akár kőre, akár homokba pottyannak is végül. Nem is az ő dolguk, hogy felmérjék az esetleges

következményeket. De hogy akadnak ilyenek szép számmal, azt igazolja a gyermekorvos sebészeti osztályán dolgozó orvos hozzánk küldött levele is. A szakember szomorú tapasztalataira hivatkozva kérte az illetékeseket, tegyenek valamit, hogy a játszótéreket lehetőleg ne kővel, aszfalttal burkolják, hanem vessék be fűmaggal. Ha homok fölött hintáznak a kicsik, az elég biztonságos, az azonban nagyon veszélyes, ha homokozó köperemére esnek.

A címzett a már elkészült játszótérek gazdája és gondozója: az I. kerületi hivatal műszaki osztálya. Az ő válaszukból az derül ki, hogy már nincs mit tenni: ami kész, azon változtatni nem lehet. A terveket többnyire a Szegedi Tervező Vállalat kertész mérnökei készítették, őket illeti tehát az orvos közérdekű kérése.

Azért, hogy a gyerekek épkézláb érjenek haza a játszótérről, természetesen elsősorban a szülő a felelős. De a tervező és a karbantartó lelkiismeretes, körültekintő vagy felületes munkájától is függ, hány vérző

térdű kisgyerek sír fel játék közben, vagy hányan kerülnek ilyen sérülés miatt a klinikára. A felelősséget csakis a felnőtteknek kell vállalniuk, éppen ezért nem értünk egyet a hivatalból érkezett válasznak azzal a mondatával, hogy „minden játszótér balesetveszélyes, amennyiben azt nem rendeltetésszerűen használják.” A gyerekek a hintán általában hintáznak szeretnek, a csúszdán lecsúszni, a homokozóban homokozni. De mit lehet tenni: kisgyermekkorban labilissabb az ember egyensúlya, meg aztán cselekedetei következményét sem mérlegeli kellőképpen. Tegyük meg ezt mi helyettük, többek között ez is a dolgunk. Hivatalból és emberseggel is.

Felismerte ezt a tanács is. Ahhoz ugyanis, hogy lelkiismeretesen rendezzen tudják tartani a város immár 32 játszótérét, önállóbb szervezetre van szükség. Városi gondnokság néven működik a tanácsnál már ebben a hónapban az új, nagyobb jogokat élvező hivatal, amely bizonyára szívügyének tekintti a gyerekek épségét is. Chikán Ágnes

Családi események

Kohajda Iónának Szilvia, Rosztás Jánosnak és Nagy Máriának Zsolt, Tápai Györgynek és Berta Etelkának Anett Orsolya, Kovács István Ödönnek és Rácsi Emmának Mónika, Tóth Lászlónak és Kovács Máriának László, Szecskár Istvánnak és Barabás Máriának Zolt, István, Tóth Andrásnak és Szabó Zsuzsannának András Antal, Kókai Mátyásnak és Faragó Erzsébet Valériának Noémi, Szentgyörgyi Sándornak és Kiss Éva Margitnak Éva, Zádori Ferencnek és Balogh Mária Erzsébetnek Éva, Szőcs Árpádnak és Dömsödi Klára Máriának Noémi Kitti, Lajtai Györgynek és dr. Miklósi Mariannának Tímea, Ladányi Lászlónak és Paragi Ágnes Máriának Gabriella Ágnes, Beinbacher Vilmos Ferencnek és Lengyel Irénnek Attila, Nagy Jánosnak és Szélpál Annának János, Lajkó István Józsefnek és Ocskó Emma Erzsébetnek Andrea, Kotormán Tibor Ferencnek és Molnár Judit Juliannának Judit Krisztina, dr. Baksa Lászlónak és dr. Somos Terézának Gábor, Jójárt Irénnek és Csóti Margitnak Szilvia, Oláh Sándor Mihálynak és Kondács Veronikának Sándor, Bátori Géza Bélának és Takács Katalinnak Klára Katalin, Gilcze Sándornak és Kovács Iona Erzsébetnek Gábor, Kovács András Irénnek és Dvorcsák Gizellának László, László Géza Lajosnak és Oskó Ildikó Máriának Levente Géza, Soós Lórátnak és Lehotai Juditnak Judit, Dobó Lászlónak és Gulyás Mária Juliának Ferdinánd, Farkas-Csamangó Sándornak és Németh Juliának Erika, Börcsök Lajos Bélának és Kincses Katalinnak Rita Natasa, Sánta Ferenc Jánosnak és Berkó Erzsébetnek Mária Magdolna, Göblyös Jánosnak és Herédi Máriának János, Lázár Sándor Gábornak és Hatvani Margit Katalinnak Zolt, dr. Mór Lászlónak és Tóth Anna Máriának Péter, Lampert Józsefnek és Bagóczki Annának Anikó, Téglás István Mihálynak és Vincze Ágnesnek Anett, Kocsis Lászlónak és Hatvani Matildának László, Gyömbér Sándor Pálnak és Matuszka Etelkának László, Szendrei Jánosnak és Jakó Annának Szabolcs, Vass Jánosnak és Török Valéria Iónának Hajnalka, Csillag Istvánnak és Varga Rozália Katalinnak Nándor, Mérai Sándornak és Kókai-Varga Katalin Juliannának Sándor Zolt, Jójárt Lajos Dánielnek és Siska Iónának Jenő Dániel, Tóth Irénnek és Bacsa Zsuzsanna Juliannának László, Lermán Lajos Györgynek és Faragó Katalin Máriának Henriett Katalin, Ferenczi Józsefnek és Kovács Lidiának Mónika, Császár Vincének és Tanács Juliannának Zolt Vinc, Rískó Tibornak és Gácsi Evának Szilvia, Rác Árpádnak és Rostás Karolinnak Ágnes Andrea, Balla Lászlónak és Hajas Máriának Szilvia Mónika, Vereczki Ottó Irénnek és Szabó Katalinnak Györgyi, Léval Sándornak és Szép Mária Magdolnának Adrienn Iriz, Molnár Jánosnak és Farkas Iónának Anikó, Kondács Zoltának és Zámbo Evának Erika, Svagrik Gábor Jánosnak és Vastag Mária Iónának Dominika Beatrix, dr. Mohácsi Gábornak és Király Klárának Krisztina, Kiss Sándornak és Bonnar Ibolya Juditnak Ibolya, Csatai Józsefnek és Csá-

vári Máriának Andor Tamás, Páfi Józsefnek és Tapisa Iónának Zoltán, Farkas Imrénének és Németh Veronikának Szilvia, Bartók Józsefnek és Dobó Gyöngyvernek Lajos, Varga Mártonnak és Puskás Eszter Margitnak Henriett, Balla Miklósnak és Szabó Etelkának Miklós, Grizák Menyhértnek és Világos Mária Magdolnának Egon, Szöllősi László Ferencnek és Pályi Jolánának László, Savanya Istvánnak és Tóth-Abonyi Irénnek Ferenc, Nimovits Sándornak és Kálmán Mária Erzsébetnek Bernadett Melinda, Jávorcsik Pálnak és Farkas Pirokska Evának Beata, Varga László Balázsnak és Földi Iona Pirokskának Attila Csaba, Szalai Gézának és Huszár Mária Juditnak Marianna, Petrovics Lajosnak és Rostás Gyöngyikének Lajos, Dani Józsefnek és Gyarmati Iónának József, Bozoki Antal Istvánnak és Bálint Klárának Gábor, Nánai Lászlónak és Takács Mária Vilmának László Endre, Sugár-Ország Istvánnak és Undi Juliannának Karolina, Jaksa Gáspár Menyhértnek és Apró Annának Renáta Anna, Vidács Lászlónak és Bacsa Arankának László, Kormányos Józsefnek és Ipacs Pirokska Gizellának József Csaba, Csányi Sándor Istvánnak és Roczki Veronikának Tünde Veronika, Veszolovszki Vince Mihálynak és Solyom Viktóriának Antal, Bódi Bálintnak és Szilágyi Erzsébetnek Zsolt, Lakatos Károlynak és Rác Gizellának Tibor János, Ferenczi Ferencnek és Kovács Erzsébet Eszternek Zoltán Sándor, Csányi Istvánnak és Németh Zsuzsanna Máriának István Norbert nevű gyermekük született.

III. kerület
Szeged: Ádám Mihálynak és Kovács Annának Anna Tímea, Bajusz Bélának és Gágyor Evának Béla, Bárdos Györgynek és Takács Erzsébetnek Erzsébet Katalin, Juhász Jánosnak és Lelő Rozáliának Gábor János, Nacska Jánosnak és Farkas-Csamangó Iona Mártának Zsuzsanna Mária, Török Irénnek és Patik Iónának Péter Imre, Gyöngyösi Antainak és Juhász Dóra Máriának Antal Róbert, Hege-dus Györgynek és Kulai Mária Arankának Katalin Éva, Gömöri István Róbertnek és Bóza Magdolna Annának Csaba István, Martus Mihálynak és Gödön Erzsébet Viktóriának László, Juhász-Varga Istvánnak és Csamangó Eszternek Mónika, Szlamcsik Józsefnek és Terbe Klárának Krisztina, Zónai Sándornak és Arendás Pirokskának Erika, Kocsis István Zoltának és Ördög Iónának István nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS
I. kerület
Szeged: Heller Sámuelné Rosenbergné Szeréna, Szilágyi György, Vóneki Istvánné Lovász Iona, Fekete László, Ohm Ferencné Gyöppös Rachel, Vecsernyés Mihályné Kormos Magdolna, Bakl Kálmánné Keller Iona, Béres András, Kővágó Pálné, Kispéter Mária, Farkas Károly Béla, Buráts Veronika, Dócs Mihály, Surányi Antalné Puskás Mária, Birgés Jánosné Varga Katalin, Mészáros Mátyás, Matuszka Lajos, Kun Jánosné Iván Erzsébet, Némadics Damjáné Vadász Anna, Miklós Jánosné Némét Anna, dr. Szolnoki János meghalt.

II. kerület
Szeged: Sallai Antal, Papdi Imréné Zeddán Mária, Széll József, Lázár Istvánné Róza Mária, Kelemen István, Tóth István meghalt.
III. kerület
Szeged: Molnár József István, Szécsi Józsefné Vida Julianna, Kemper Miklósné Szitka Rozália, Kővágó András, Papp Katalin, Börcsök Szilveszter, Jordán Jenő István, Savanya Imréné Engi Iona meghalt.

Meddig éljen egy alkatrész?

Természetesen addig, amíg szükség van rá! S hogy meddig van rá szükség? Ennek megállapítására idestova 30 esztendője létezik egy napjainkra igen kifinomulttá vált módszer, amelyet érték- vagy funkcióelemzésnek neveztek el. A fejlett ipari országokban — Amerikától Csehorszáig — ma már széles körben alkalmazzák.

Ennek az elemzésnek a lényege, hogy egy-egy termék funkciójából, feladatából indul ki, hogy mit kell teljesítenie a gyártmánynak a felhasználónál, és mennyi ideig. Ennek alapján állapítják meg a konstrukció valamennyi gyártási normáját: mennyi és milyen anyag kell, milyen minőségű munka stb. Az így készült termék valamennyi alkatrészének megközelítően összehangba kerül egymással: minőségileg, élettartamban, az igénybevételekkel szemben ellenállásban.

A funkcióelemzést a tákarékosság szolgálatába állítva megalapozott és az összes követelménnyel számoló kalkulációk készíthetők. A szakirodalomban ismert adat ma már, hogy egy-egy új konstrukció 20–40 százalékkal (olykor 50–60 százalék) felesleges ráfordítást tartalmaz: anyagban, munkában. Ezt az évek során az önköltségek csökkentésére programok, ésszerűsítési és újítómunkákban lassan-lassan lefaragják. Holott ennek a ma még elkerülhetetlennek látszó pazarlásnak elejét veheték mindennél. A funkcióelemzés nemzetközi

gyakorlata szerint egy-egy gyártmánycsoport önköltsége minden évben 15–25 százalékkal csökkenthető. Részen, mert egyre jobb megoldásokra nyílik mód a haladás eredményeként, másrészt pedig mert ennyi tartalék kerül a prototípusba. A többi közt például, a mérnöki túlbiztosítás miatt is.

Természetesen, a funkcióelemzés módszerét meg kell tanulni, ehhez is szakemberek kelljenek. Idő kell ahhoz, hogy egyre több gyártmányra, teljes technológiai sorokra, beruházásokra, aztán egész gyárakra alkalmazhassák. Egyelőre a hazai vállalatoknál kevés helyen fogtak hozzá a módszer bevezetéséhez. Pedig a tanfolyamok szárait lehetne szervezni brigádok, művezetők, mérnökök, technikusok számára, ahol az értékelemzés lényegét és szemléletét sajátíthatnák el a résztvevők. Nem kell ehhez sem központi utasításra, sem központi támogatásra várni. Az ifjúsági mozgalmakba, a brigádmunkákba egyaránt beépíthető feladat lehetne, és hasznos feladat!

Még annyit: nemzetközi gyakorlat a hulladéktelepeken heverő iparcikkék rendszeres elemzése, hogy a már használhatatlanná vált termékek melyik alkatrésze lenne még jó, ha funkcióját folytathatná. Amelyik jó, amelyik túlélt az egész szerkezetet — az felesleges ráfordítást tartalmaz: több, vastagabb, jobb anyagból vagy gondosabban készült,

általában drágábban, mint kellett és lehetett volna... Szokatlanul tűnhet ez a gondolat, de mielőtt elítélné bárki — ha módja van rá — menjen ki egy gyárudvar sarkába, nézze meg az ott felhalmozott limlomot. Ha találhatók ott olyasmi, ami még működőképes — akkor máris van egy új ötlet, amelynek nyomán el lehet indulni a legközelebbi takarékosági intézkedési terv összeállításakor.

Gerencsér Ferenc

Népszerű a gyermekszínházak szövetsége

Hét ország képviselői 1965-ben hívták életre a Gyermek- és Ifjúsági Színházak Nemzetközi Szövetségét. Mint a szervezet alapszabálya hangsúlyozza, a szövetség legfőbb célja a különböző országok színházi szakemberei közötti kapcsolatok és tapasztalatcsere megteremtése és alkotó erejük egyesítése révén a nézőkre gyakorolt pozitív hatás erősítése.

A szervezet 27 tagországa közül 23-an — Algéria, Ausztrália, Belgium, az NSZK, Bulgária, Kanada, Csehorszávkia, Finnország, Franciaország, Anglia, Irán, Olaszország, Jagozslavia,

Kuba, Hollandia, Peru, Románia, Svájc, Spanyolország, Sri Lanka, a Szovjetunió, Magyarország és az Egyesült Államok — elküldték megbízottait Berlinbe, a szövetség idei kongresszusára. További 12 ország — köztük India, Japán, Mongólia, Ausztria, Svédország és Szíria — szintén részt vett a kongresszuson; Dániát, Venezuelát és Törökországot pedig Berlinben vették fel a tagok sorába. A gyermek- és ifjúsági színházak iránti nagy érdeklődést bizonyította a 300 színész, pedagógus, színházi vezető, egyetemista tanár, újságíró, dramaturg, író, koreográfus és zeneszerző jelenléte,